

И.П.И

Институт за пазарна икономика

Облагането с акциз на тютюневите изделия в България – преглед и препоръки

17 октомври 2013 г.

www.ime.bg

Акциз върху цигарите в ЕС

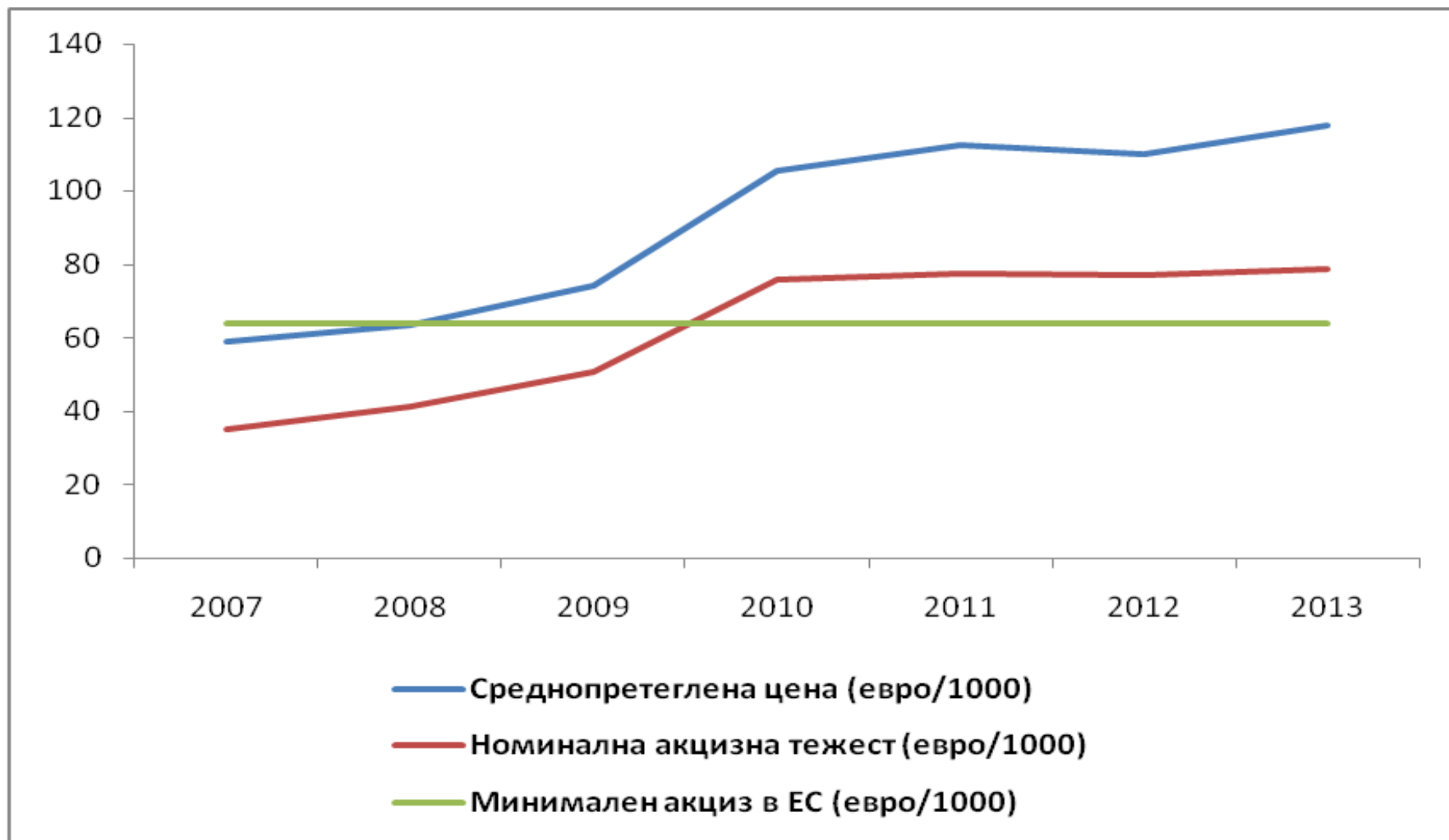
Компоненти по правилата на ЕС:

- Специфичен компонент – номинален, върху единица продукт
 - Пропорционален компонент – т. нар. адвалорен, % от продажната цена
- + Опция за налагане на минимален акциз – номинален, независим от компонентите

Акциз върху цигарите 2007 - 2010

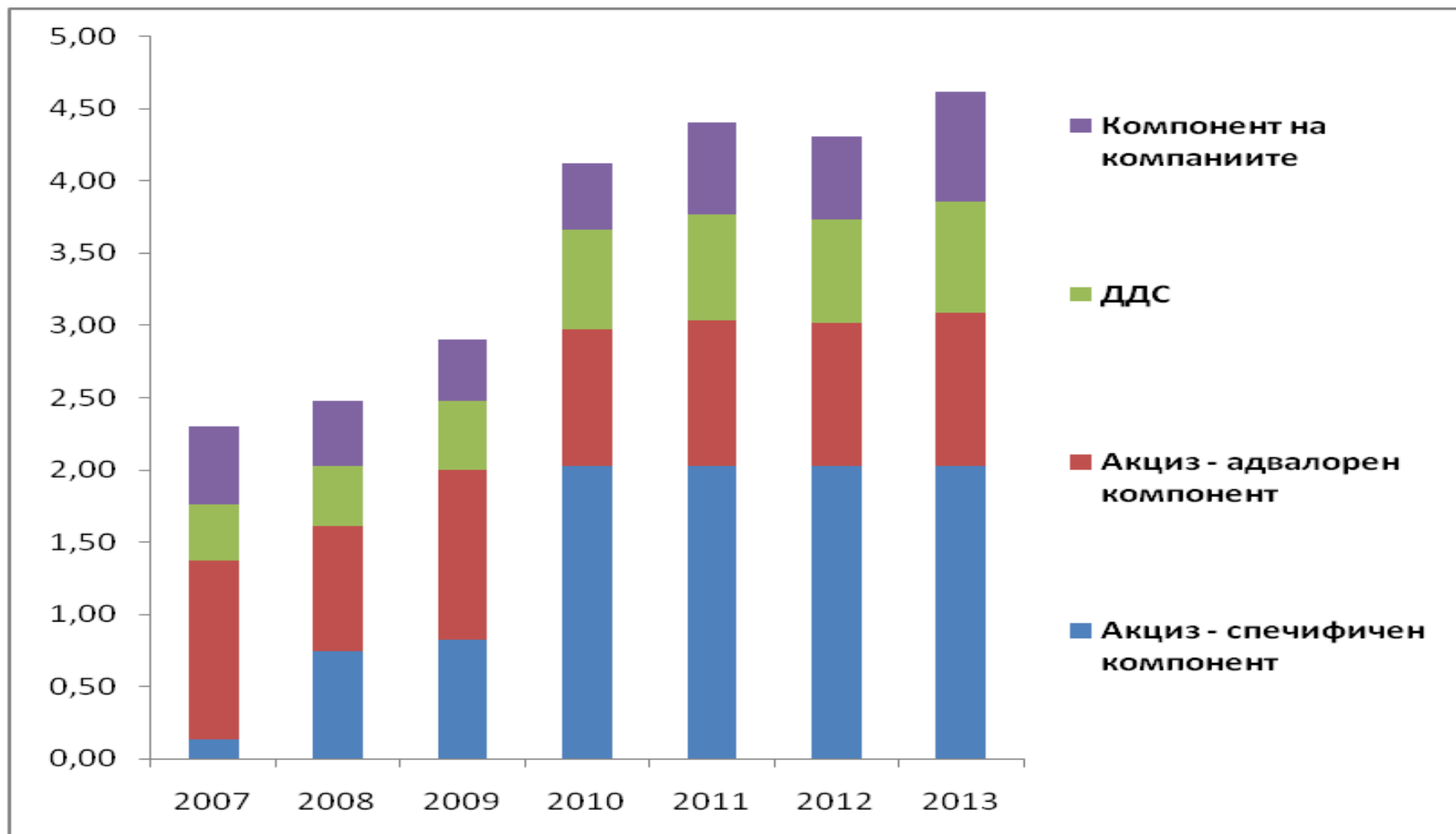
- България следва да увеличи акцизната тежест върху цигарите почти двойно в периода 2007 – 2010 г.;
- Не е приет план-график, няма последователност и предвидимост, отлагане за последния момент;
- През 2010 г. акцизната тежест скача с 50% - променя се и структурата на облагане, за да отговорим на изискванията в ЕС.

Акцизна тежест върху цигарите в България

Източник: Акцизни таблици (2007-2013), Европейска комисия

Среднопретеглена цена на пакет цигари – основни компоненти в лева

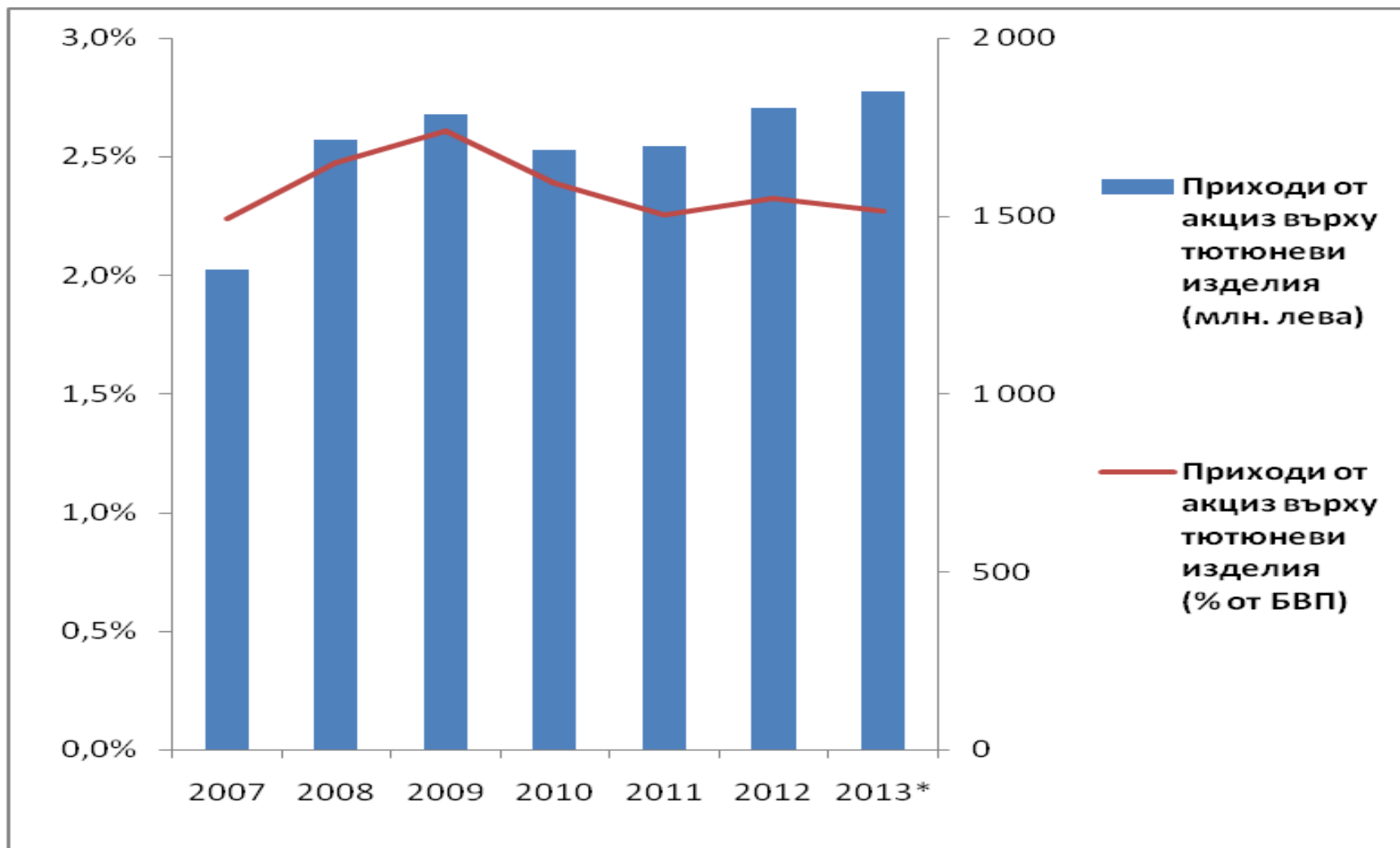
Източник: Акцизни таблици (2007-2013), Европейска комисия; изчисления на ИПИ

Среднопретеглена цена на цигарите и продажби на легален пазар

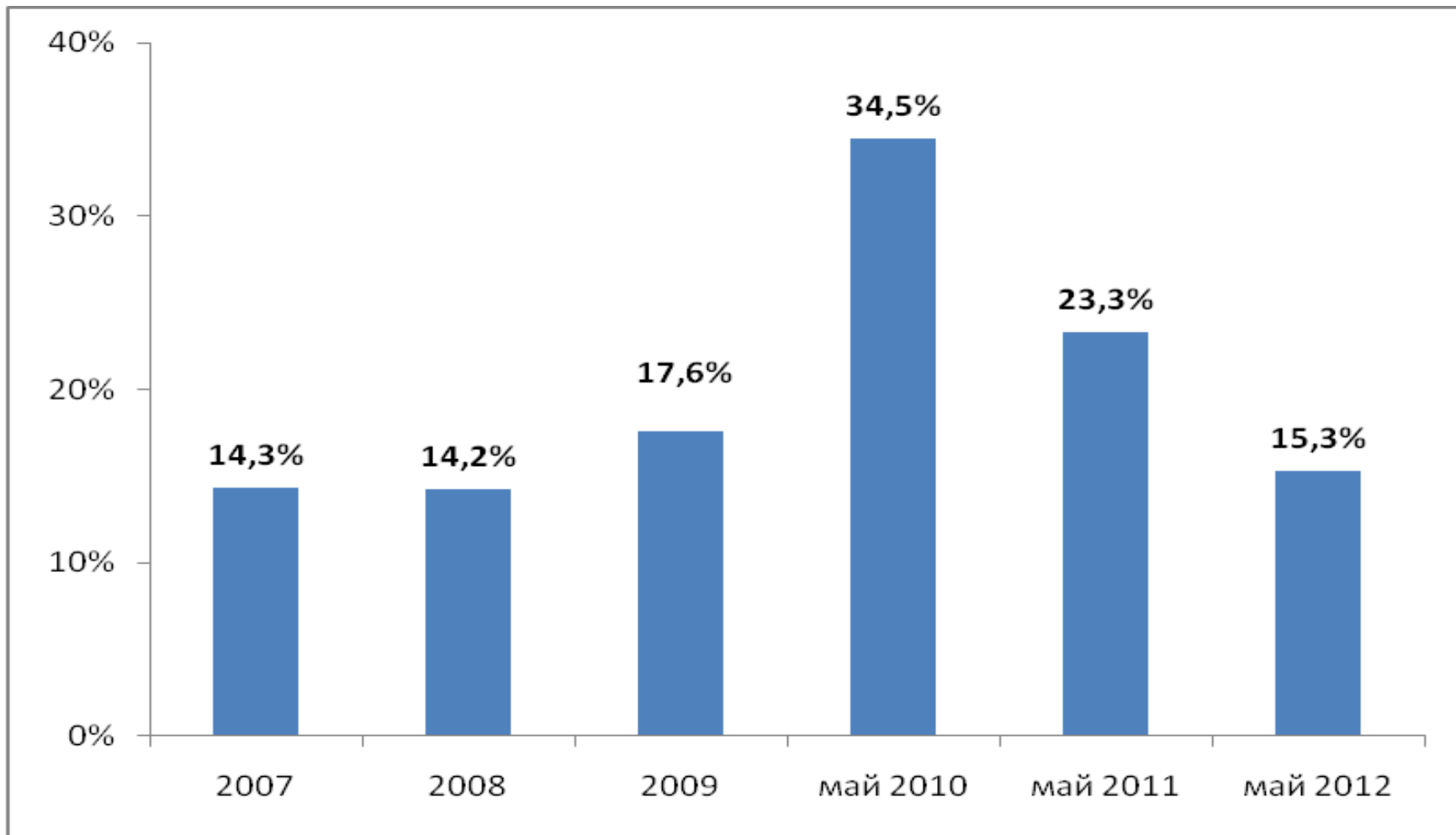
Източник: Акцизни таблици (2007-2013), Европейска комисия и Министерство на финансите

Приходи от акцизи върху тютюневите изделия

Източник: Министерство на финансите и Национален статистически институт

Пазар на цигари, непредназначени за местния пазар (% от общото потребление)

Източник: Проучване на AC Nielsen

Ефекти от рязкото покачване (с 50%) на акциза през 2010 г.

- Рязък скок в цените с над 40% - ако през 2009 г. кутия цигари е струвала под 3 лв., то през 2010 г. вече е над 4 лв.;
- Слив в продажбите на легалния пазар – от 17,4 млрд. къса (2009) на 11,7 млрд. къса (2010) или 1/3 от легалния пазар изчезва;
- Спад на приходите в бюджета с 100 млн. лв.;
- Бум на незаконната търговия – всяка трета изпушена цигара през 2010 г. не е била предназначена за местния пазар.

Европейски опит

- Масовата тенденция да се покачва акцизната тежест води до по-малко потребление (легален пазар) на цигари в ЕС;
- Бумът в нелегалната търговия не е неизбежен:
 - Там, където се правят резки промени, има скок на нелегалната търговия и срив на местния пазар (Полша 2009 и Румъния 2010);
 - Там, където има последователност, негативните ефекти са овладени (Германия);

Нова европейска цел

- До 2018 г. минималния акциз в България трябва да достигне 90 евро (176 лв.) на 1000 къса;
- В момента минималният акциз е 148 лв., тоест общото покачване в акцизната тежест ще е в рамките на 20%;

Европейски практики

- Приемане на акцизен данъчен календар
 - Германия прие 5-годишен календар през 2010 г.;
 - Румъния прие 8-годишен график за периода 2011-2018 г., като ефектите бързо бяха усетени;
- Покачване на специфичния компонент и свиване на адвалорния – следват се европейските цели, без да се изкривява пазара и предпочитанията да се пренасочват към други ценови категории.

Препоръки за България

- Да се приеме акцизен данъчен календар – ясно да се разпишат стъпките за покачване на акциза върху цигарите до 2018 г.;
- Равномерни стъпки за покачване на акциза – започвайки от началото или средата на следващата година;
- Покачването да засегне специфичния компонент и съответно минималния акциз.

Ограничителни политики

- Потреблението на цигари зависи предимно от акцизната политика, а не толкова от забранителните политики;
- Идеята да се ограничава продажбата на цигари само в определени обекти е изключително слабо аргументирана – не е европейска практика и няма да подобри контрола;
- Негативните ефекти са неизбежни – шок за пазара, по-малък избор за потребителите, незаконна търговия и свиване на приходите в бюджета.

Облагането с акциз на тютюневите
изделия в България – преглед и
препоръки

17 октомври 2013 г.

www.ime.bg